

Dr. Vértessy László
PhD jur. PhD oec.

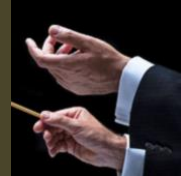

Közigazgatási tevékenységek

Tevékenységek

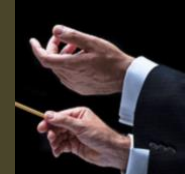
Tevékenységfajták

Tevékenységfajta: a hasonló jogi sajátosságokkal rendelkező és hasonló igazgatási tevékenységet igénylő feladatok megvalósítása, lényegüket tekintve egynemű feladatokból álló feladatcsoportok.

- a közigazgatás nagyon **sokféle**, egymástól jelentős módon **eltérő** feladat megoldását jelenti
- a feladatmegoldás, a **társadalom széles értelemben vett viszonyaira való hatásgyakorlás** a közigazgatás számára előírt valamilyen **eredmény létrehozása** egymástól különböző igazgatási tevékenységekben valósul meg
- a tevékenységek **sok szempontból eltérnek** egymástól
 - a jellemző cselekmények összetételében,
 - jogi szabályozottságuk mértékében és módjában,
 - jogi hatásukban,
 - a feladatmegoldás módjában,
 - a cselekvő alany személyében
 - a hatásgyakorlás áll-e bírósági vagy alkotmánybírósági ellenőrzés alatt
- az **eltérések** nagyjából **kijelölik** a tevékenységfajták **osztályozási szempontjait**

Tevékenységtípusok

jogi szempontok

- 1) **milyen típusú igazgatottal** kerül kapcsolatba a közigazgatás szerve
- 2) rájuk **milyen hatást** gyakorol
- 3) az **igazgatás alanya és tárgya között** milyen **kapcsolat** áll fenn
- 4) az **igazgatás cselekvési lehetőségét** (hatáskörét) a jog milyen mértékben és módon **szabályozza**

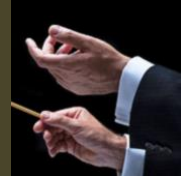
igazgatási szempontok

- 1) mi a cselekvés **célja, rendeltetése**
- 2) milyen a cselekvés **módja**
- 3) milyen a feladat megvalósításához szükséges **munka neme**

Madarász Tibor: komplex osztályozás

- **elvi-politikai tevékenység**
- **hatósági tevékenység:**
 - hatósági jogalkalmazó-végrehajtó tevékenység (szolgáltató és naturális érvényesítő cselekmények is);
 - hatósági szabályozó-jogalkotó tevékenység
- **szervezetirányítási tevékenység**
- **szervező-operatív tevékenység:** mellérendeltséggel járó cselekmények, polgári jogi szerződések, munkaszerződések megkötése, gazdálkodási cselekmények

Osztályozás - szervei

Alanyi, szervei szempontú osztályozás

- a tevékenységet végző **közigazgatási szerv** alapjellemezője
- **szervezet = szervrendszer** (szerveztrendszer felesleges többszörözés)
- gyakran **egyfajta burkolt funkcionális vagy feladatellátási** csoportosítás is
- az alanyi osztályozás **hagyományos kategóriái**
 - **szakirányú, funkcionális** (primér): azért végez, hogy megvalósítsa azt a célt, amelyre létesítették, eltérő, (ágazat)
 - **szervei, institutionális**: azért végez, hogy mint szerv fennállni és működni tudjon, standardizálható (HR, dologi, vagyongazdálkodás, ügyiratkezelés)

Csoportok:

- működési és befolyásolási **területe alapján**: i) **központi** vagy ii) **nem központi** (területi) szervek
- **közfeladat** alapján: i) **államigazgatási**, ii) **helyi önkormányzati**, iii) **köztisztviselési, közfeladatot ellátó egyéb** szervek
- **cselekvés-befolyásolás** alapján: i) **testületi** vagy ii) **egyszemélyes** (hivatali) vezetés
- **intézmények** alapján: i) **fenntartás** vagy ii) **fenntartás is**;
a fenntartói igazgatás **több ágazati törvény** tárgyát képezi (oktatás, egészségügy, szociális, közgyűjtemény), **fenntartó**: államigazgatási szerv, helyi önkormányzat, köztisztviselés

Osztályozás – jogi (igazgatási)

Jogi (igazgatás módja) **szempontú osztályozás**

alapja az, hogy **milyen eszközökkel, cselekményekkel** végzi a közigazgatási szerv az igazgatást; jog szempontjából alapvetően **kétfélék**:

nem jogi hatású cselekmények - nem a jogi eszközök a meghatározó szerep

- **döntés-előkészítés** (elvi-politikai),
- magas szintű **szervezési tevékenység**
- **információszerző cselekmények**

jogi hatású cselekmények (aktus) - jogi eszközök dominálnak

- **jogszabályok érvényesülése**
 - **jogalkalmazás** – különösen hatósági (a jogérvényesítés fő, de nem egyetlen módja)
 - **jogérvényesülés/érvényesítés**: önkéntes (érvényesülés), végrehajtás (szűkebben érvényesítés)
- **jogszabályalkotás**: a közigazgatási tárgyú jogszabályok (a teljes joganyag kb. 90%-a; de a jogszabály előkészítés is hangsúlyos; 2010-2014 között a törvények 70%-a)
- **jogviszonyokban**
 - **szuprematív**: belső: közigazgatási szervezetre irányul, külső: közigazgatáson kívüli jogalanyokra
- ez a klasszikus klasszikus közigazgatási (jogi) forma
 - **mellérendelt**
 - **kooperációs**
 - **egyéb**

A close-up photograph of a conductor's hands. The right hand is raised, with fingers spread in a conducting gesture. The left hand holds a thin, light-colored wooden baton. The conductor is wearing a dark suit jacket and a white shirt with visible cuffs. The background is solid black.

**Belső
működés**

Szuprematív jogviszonyok

Szuprematív jogviszony: egyik alanya **közigazgatási szerv** (vagy helyette kvázi közigazgatási szerv), amely a jogviszonyban **közhatalom** (impérium) birtokában lép fel a **másik jogalany tekintetében**

A **szuprematív (közhatalmi, elsőbbségi) jogviszonyok** lehetnek

- a közigazgatás szervezetrendszerén **belüliek** (hierarchikus, alá-fölérendeltségi kapcsolatok), illetve
- a közigazgatás szervezetrendszerén **kívüliek** (tipikusan hatósági jogviszonyok).

A közigazgatási **belső szuprematív (jog)viszonyokat** leginkább az

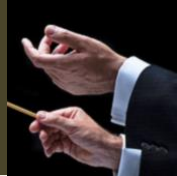
- irányítás
- felügyelet
- ellenőrzés fogalmaival lehet leírni

Az irányításban, ellenőrzésben, felügyeletben **közös** vonás a **számonkérés alanyi joga** az erre jogosult/kötelezett szerv oldalán, valamely szerv működését illetően.

A **jogalkotás, jogalkalmazás sajnálatosan nem következetesen használja** a felügyelet, ellenőrzés fogalmát, **példa:** a különböző jogszabályokban egyaránt szerepel *törvényességi felügyelet és ellenőrzés*, illetve *hatósági felügyelet és ellenőrzés*, vagy együtt *felügyeleti ellenőrzés(?)*.

A jogtudományban is többféle állásponttal lehet találkozni.

Igazgatás

A tevékenységfajtáknak a bennük **megnyilvánuló hatalom mértéke és jellege** szempontjából történő osztályozása, illetve az igazgatási tevékenységnek a **hierarchikus – hierarchián kívüli tevékenységpárral** való leírása szorosan kapcsolódik a **közigazgatási beavatkozás (befolyás) fogalmához**.

- a „beavatkozás” lényege annak **hatása**: a jogalany önállóságának korlátozása, cselekvési autonómia szűkítése.

az **igazgatott viszonyaira** való hatása a viszonyok kiterjedtsége (erőssorrend) szerint: az igazgatott

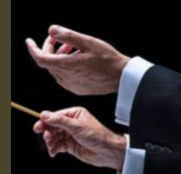
- **minden** viszonyára (**norma**)
 - **legtöbb** viszonyára,
 - **sok** viszonyára,
 - **egyes** viszonyaira (**döntés**)
- terjed ki a befolyás.

befolyás **erősségével** összefüggő fokozatok:

- ha a közigazgatási szerv cselekszik és azt az igazgatott **túrní köteles**. (kisajátítás, kényszer-cselekmények, járványügy)
- a közigazgatás egy magatartást, cselekvést **megtilt**
- a közigazgatás egy magatartás tanúsítását **előírja** (közteher)
- az igazgatott autonómiáját **korlátozza**
- az igazgatottak számára **megengedés**
- az igazgatottak közigazgatási **befolyástól mentes** tevékenységei

S
F
O
P
I

Igazgatás – hármasképző tagolása

Hierarchikus igazgatás (irányítás)		Hierarchián kívüli igazgatás (nem hierarchikus)
Szervezetrendszeri (szervezetrendszeren belüli) igazgatás		Szervezetrendszeren kívüli igazgatás
Belső igazgatás		Külső igazgatás
közigazgatás szervezete	közigazgatás szervezetéhez tartozó szerv vagy intézet irányában, a szervrendszerhez tartozás okán	szervrendszerhez nem tartozó jogalanyok tekintetében vagy a szervrendszerhez tartozó jogalanyokra nézve
omnipotencia, teljes szervezeti alárendeltség	a jogviszony mindkét alanya közigazgatási szerv, de nincsenek hierarchikus viszonyban egymással	az egyik fél közigazgatási szerv, a másik fél nem tartozik a közigazgatáshoz, pl. állampolgár vagy szervezet
• irányítás: meghatározó, majdnem teljes befolyásolás • törvények szabályozzák • címzettjei a közigazgatási szervezetéhez tartozó szervek • tiszta igazgatási hatalom birtokában végzett igazgatás	• szervezeti, igazgatási hatalom (pl. közfeladatot ellátó egyéb szervek) • gyakran a közhatalmi igazgatásra jellemző formák és jogi eszközök útján • a kényszerítés és a szankciók korlátozottak, alapvetően szervezeti jellegűek	• közhatalmi jellegű igazgatás • a közigazgatási kényszer és szankcionálás teljes eszköztárával

Irányítás, vezetés, igazgatás

irányítás

szervek közötti
viszonyrendszer – uralmi viszony

általános, irányítói szándék

közvetlenül a vezetésre és azon keresztül a szervezetre
„vezetés igazgatása”

teljes körű – a szerv tényleges tevékenységének megszabása
ellenőrzés és felügyelet is

típusai: a) teljes, b) megosztott, c) részirányítás (felügyelet)
! az irányított szerv önállóságát elismeri

jogi eszközei: a) szabályozás (jogszabály, KöSzE) b) konkrét utasítás c) jogalkalmazás, döntés d) aktus-felülvizsgálat e) ellenőrzés f) szerv alapítás, átszervezés g) vezető kinevezése, felmentése h) döntés megsemmisítés (reformáció, kasszáció)

vezetés

szerven belüli
viszonyrendszer

szervezés-koordinálás

az **igazgatási szervezetre** gyakorol hatást
„igazgatás igazgatása”

elkülönül az igazgatáson belül (de annak nem részjogosítványa)

jogi és részben nem jogi eszközei egyaránt vannak

munkáltatói jog;
kiadmányozás;
szolgálati jogviszony

igazgatás

szerven belüli/kívüli
viszonyrendszer

konkrét kivitelezés

megvalósítás mikéntjének (konkrét) szándéka

összekapcsolja a vezetést a főtevékenységet végző szervezettel

alanya: a) politikai szféra (pártok) b) állami szervek c) társadalmi szervek; **tárgya:** társadalom

biztosítja a **személyi, tárgyi feltételeket** és a munka összhangját

tartalma: (igazgatási ciklus) a) célkitűzés b) információ gyűjtés – feldolgozás c) tervezés d) döntés e) végrehajtás f) koordináció g) ellenőrzés

Irányítás, vezetés, igazgatás

Irányítás (kormányzás): **i)** közvetlenül a vezetésre és azon keresztül az igazgatási szervezetre gyakorol hatást (nem közvetlenül a főtevékenységet végző szervezetre) kívül áll **ii)** munkamegosztás: általános, irányítói szándék **iii)** teljes körű jogosítvány – a szerv tényleges tevékenységének megszabása **iv)** ellenőrző és felügyeleti jogosítvány is **v)** az irányított szerv önállóságát elismeri **vi)** szervek közötti viszonyok leírása **vii)** jogi eszközei: a) szabályozási jog (jsz, kösze) b) konkrét utasítás c) jogalkalmazás, döntés d) aktus-felülvizsgálat (kezdeményezés, terjedelem, reformatórius, kasszáció) e) ellenőrzés f) szerv alapítás, átszervezés g) vezető kinevezése, felmentése h) döntés megsemmisítés

Vezetés: **i)** elkülönül az igazgatáson belül (de annak nem részjogosítványa) **ii)** az igazgatási szervezetre gyakorol hatást – az igazgatás igazgatása **iii)** szervező-koordináló tevékenység **iv)** szerven belüli viszonyrendszer **v)** munkáltatói jog; kiadmányozás; szolgálati jogviszony

Igazgatás: (adminisztráció): **i)** konkrét kivitelezés **ii)** munkamegosztás: megvalósítás mikéntjének (konkrét) szándéka **iii)** biztosítja a szükséges személyi, tárgyi feltételeket és a munka összhangját **iv)** koordináció-szervezés **v)** alanya a) politikai szféra (pártok) b) állami szervek c) társadalmi szervek **vi)** tárgya a társadalom **vii)** tartalma (igazgatási ciklus) a) célkitűzés b) információ gyűjtés –feldolgozás c) tervezés d) döntés e) végrehajtás f) koordináció g) ellenőrzés **viii)** összekapcsolja a vezetést a főtevékenységet végző szervezettel

Irányítás

egy hierarchikus kapcsolatban a **teljes szervezeti alárendeltség**

- **szervi (institucionális) irányítás:** minden szervnél nagyjából azonosak, a) a szerv létesítése, megszüntetése, b) átszervezése, fejlesztése, c) személyi feltételek d) tárgyi feltételek e) anyagi (pénzügyi) feltételek f) a belső szervezeti rend g) a vezetés meghatározása
- **szakmai (funkcionális) irányítás:** területei szervtípusonként, szaktevékenységenként változók
- **közigazgatási jogviszony, de(!) hiányzik a jogviszonyban foglalt jogok és köteleességek bírói védelme, kikényszerítésének lehetősége**

tág értelemben idetatozik, de nem itt tárgyalandó:

- **rendvédelmi szervek irányítása** – a rendvédelmi szerv központi szerve államigazgatási szervként kerül megszervezésre, és azon keresztül történik az egész szerv irányítása
- **a honvédség irányítása** – nem államigazgatási (közigazgatási) szerv
- **közüntézetek irányítása** – fenntartói irányítás (itt külön érdekesség, hogy az irányításra voantkozó önkormányzati határozatok felett törvényességi felügyelet → bírói kontroll)
- **közüzemek feletti irányítás** – tulajdonosi, Ptk. gazdasági társaságokról szóló rendelkezéseinalapuló irányítás és a közigazgatási irányítás sajátos keveredése
- **hatósági tevékenység irányítása** – hatósági, Ket. értelemben (I-II. fok)

Irányítás

teljes

- a) a **szerv konstituálása**, alapítása, átszervezése, megszüntetése
- b) **személyzeti** jogkör
- c) **ellenőrzési** jogkör
- d) **szabályozási** jog
- e) döntésének **megsemmisítés**, szükség szerint **új eljárás** lefolytatására való utasítás, **aktus-felülvizsgálati** jogkör
- f) egyedi **döntési** jogkör
- g) egyedi **utasítás** kiadása
- h) **költségvetési** előirányzatának és **létszámkeretének** meghatározása
- i) **jelentéstételre** vagy **beszámolóra** való kötelezés

megosztott (példa)

A képviselő-testület

- hozza létre az egységes hivatalt;
- határozza meg és változtatja meg a hivatal belső szervezeti tagozódását, munkarendjét, ügyfélfogadási rendjét;
- határozza meg a hivatal költségvetési előirányzatait, létszámkeretét;
- hallgatja meg (bírálja el) a hivatal egyes időszakokat vagy területeket átfogóan bemutató szakmai beszámolóját és hagyja jóvá a pénzügyi, költségvetési beszámolót.

A polgármester:

- nevezi ki a hivatal vezetőjét (jegyző, főjegyző) és annak helyettesét (aljegyző);
- meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében;
- a jegyző javaslatára a belső szervezeti tagozódására, munkarendjére, valamint ügyfélfogadási rendjére előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek;
- a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét;
- gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében.

Irányítás, Felügyelet – 2010. évi XLIII.

2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről *(teljes irányítási jogkör)

2. § (1) Ahol jogszabály államigazgatási szerv irányítását említi, azon törvény eltérő rendelkezése hiányában a következő hatáskörök együttesét kell érteni:

- a)** az államigazgatási szerv **alapítása, átalakítása, valamint megszüntetése,**
- b+f)** az államigazgatási szerv **vezetésére kinevezés, vezetői megbízás adása, az államigazgatási szerv vezetőjének felmentése, a vezetői megbízás visszavonása, és az államigazgatási szerv vezetőjével kapcsolatos egyéb munkáltatói jogok gyakorlása,**
- c+f)** az államigazgatási szerv tevékenységének **törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzése,**
- d+f)** az államigazgatási szerv **szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása,**
- e)** az államigazgatási szerv **döntésének megsemmisítése, szükség szerint új eljárás lefolytatására való utasítás,**
- f)** jogszabályban meghatározott esetekben az államigazgatási szerv **döntéseinek előzetes vagy utólagos jóváhagyása,**
- g)** egyedi **utasítás kiadása feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására,**
- h+f)** **jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés,**
- i+f)** az államigazgatási szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint az irányítási hatáskörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes **adatok kezelése.**

(2) Ha törvény kivételt nem tesz, az irányítási hatáskör gyakorlója **az irányított államigazgatási szerv hatáskörét nem vonhatja el és döntését nem változtathatja meg.**

Irányítás, Felügyelet – 2010. évi XLIII.

Irányítás

szerv **alapítása,**
átalakítása,
megszüntetése

szerv
döntésének
megsemmisítés
e, új eljárásra
utasítás

szerv
döntéseinek
előzetes vagy
utólagos
jóváhagyása

egyedi **utasítás**
kiadása

Felügyelet

szerv **vezetésére**
kinevezés,
vezetői
megbízás,
felmentés,
visszavonása,
egyéb
munkáltatói
jogok gyakorlása,

szerv
tevékenységén
ek
törvényességi,
szakszerűségi,
hatékonysági
és pénzügyi
ellenőrzése,

szerv
szervezeti és
működési
szabályzatána
k jóváhagyása,

jelentéstételre
vagy
beszámolóra
való kötelezés,

szerv kezelésében
lévő közérdekű,
közérdekből
nyilvános,
meghatározott
személyes **adatok**
kezelése.

Irányítás, vezetés, igazgatás

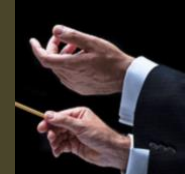
irányítás > ellenőrzés > felügyelet

in praxi...

Irányítás - vezetés

szerv	irányítás	vezetés	létrehozás
Kormány	∅ (testületi szerv)	miniszterelnök	Alaptörvény
Miniszterelnökség	Kormány (miniszterelnök)	miniszter	törvény
Minisztérium	i) Kormány (ún. statútum rendelet) ii) miniszter (szakpolitika)	i) miniszter ii) államtitkár	Alaptörvény törvény
önálló szabályozó szerv	∅ (nem áll a Kormány irányítása alatt)	hivatalvezető	sarkalatos törvény
autonóm államigazgatási szerv	∅ (nem áll a Kormány irányítása alatt)	hivatalvezető	törvény
Kormányhivatal	Kormány (ágazati miniszter felügyelet)	hivatalvezető	törvény
Központi hivatal	miniszter	hivatalvezető	Korm.r.
Fővárosi, Megyei Kormányhivatal	Kormány a miniszterelnökséget vezető miniszter útján	kormány megbízott	törvény + Korm.r.
Járási hivatal	Fv-i, M-i Kormányhivatal	járási hivatalvezető	törvény + Korm.r.
Képviselő-testület Megyei közgyűlés	∅ (testületi szerv)	polgármester közgyűlés elnöke	Alaptörvény Mötv.
Polgármesteri hivatal	polgármester + képviselő-testület	jegyző	Mötv.

Irányítás, ellenőrzés, felügyelet

Irányítás

valamely közigazgatási szerv tényleges tevékenységének megszabása

az alaptevékenységnek és annak kivitelezése mikéntjének megjelölése

az irányított szervi és szakmai viszonyai feletti meghatározó befolyás érvényesítése

- teljes irányítási jogkör;
- megosztott irányítási jogkör;
- államigazgatási szervi felügyelet (részirányítási jogkör, irányítási részjogkör)

Ellenőrzés

a tevékenységre irányadó jogszabályok, más előírások, ésszerűségek gyakorlati alkalmazásának folyamatos vizsgálata

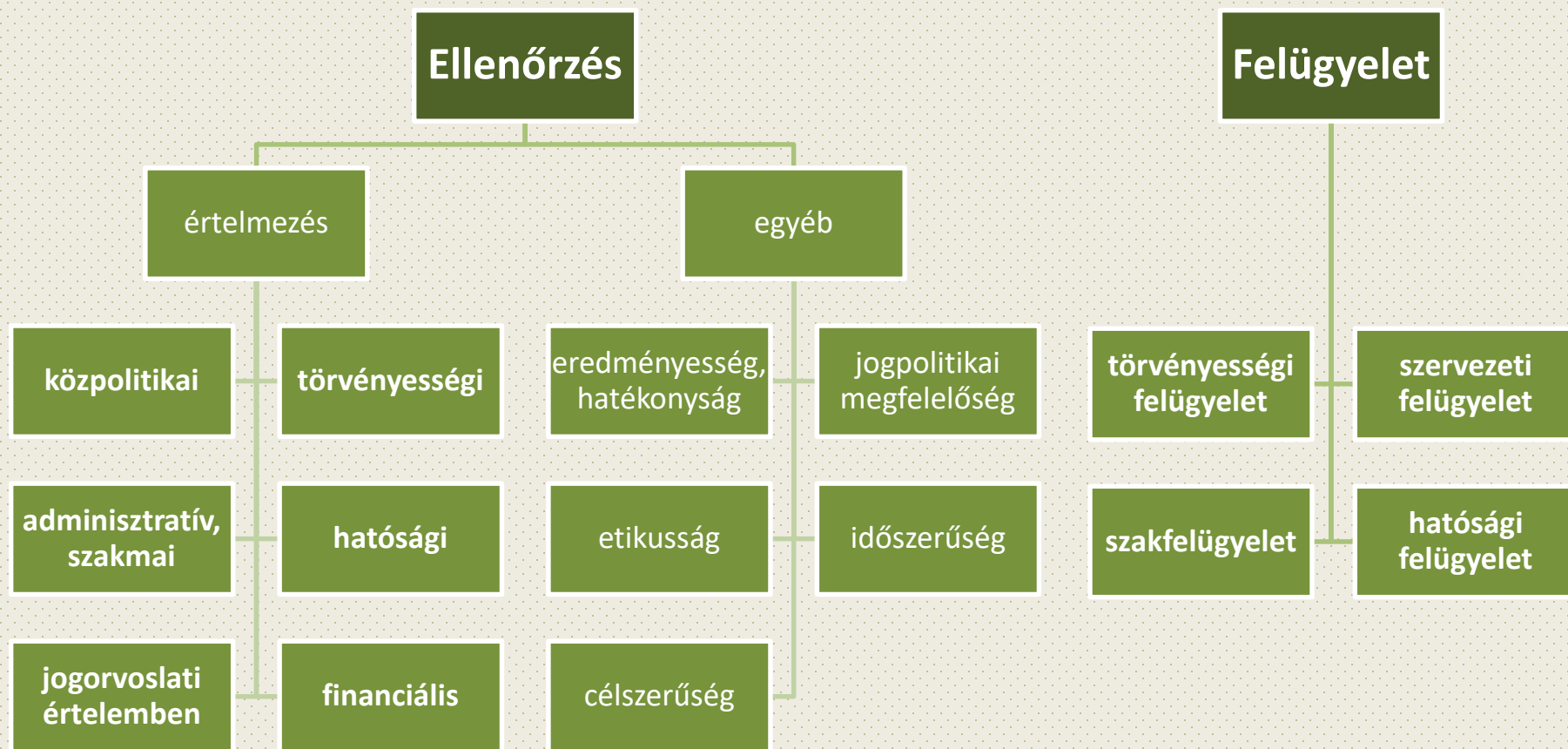
- közpolitikai értelemben
- törvényességi értelemben
- adminisztratív értelemben
- hatósági értelemben
- jogorvoslati értelemben
- pénzügyi értelemben

Felügyelet

a tevékenységre irányadó jogszabályok megfelelő, általános alkalmazásának vizsgálata

- törvényességi felügyelet
- szervezeti felügyelet
- szakfelügyelet
- hatósági felügyelet

Ellenőrzés - felügyelet

*Elméletben a tartalmuk alapján:

törvényességi ellenőrzés = törvényességi felügyelet

hatósági ellenőrzés ≈ hatósági felügyelet

adminisztratív, szakmai ellenőrzés ≈ szakfelügyelet

A jogszabályokban vegyesen fordulnak elő.

Ellenőrzés

Ellenőrzés: a (szerv) **tevékenységéről ténymegállapítás**, következtetés, az irányadó jogszabályok, más előírások, ésszerűségek **gyakorlati alkalmazásának folyamatos vizsgálata**

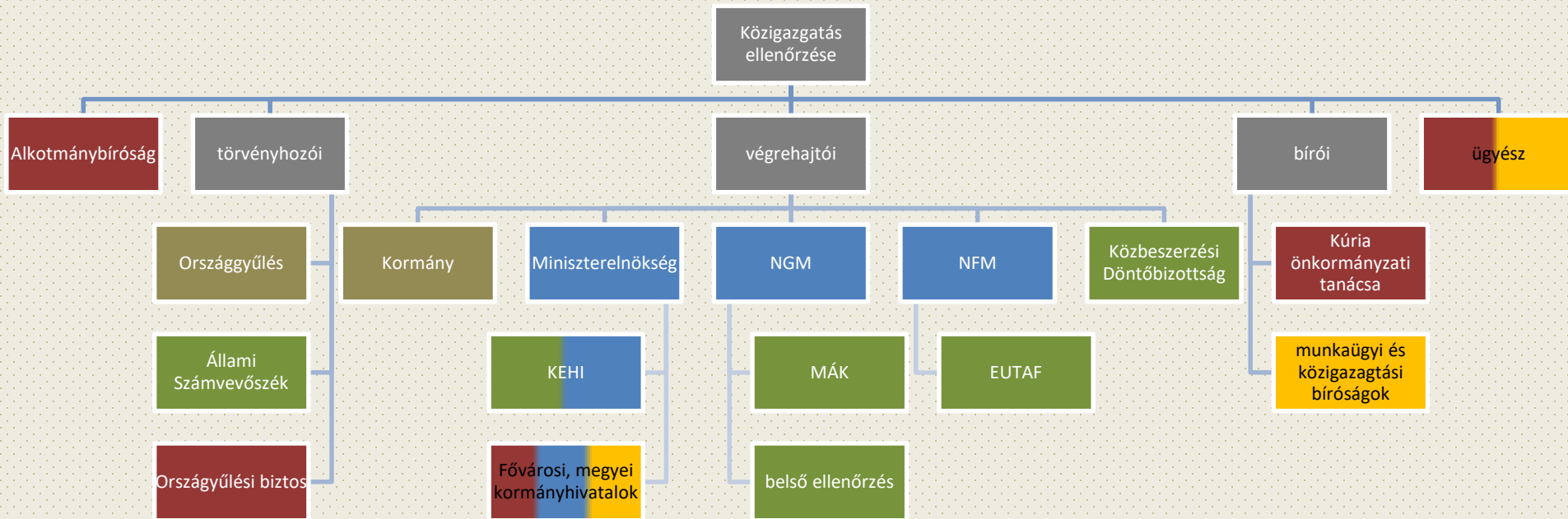
- **széles spektrum:** törvényesség (normativitás, legalitás), gazdaságosság, (társadalmi) eredményesség, hatékonyság, hasznosság, politikai rugalmasság, jogpolitikai megfelelés, etikusság, időszerűség, célszerűség stb. (Magyar is ebben az értelemben használja, felügyelet csak egy helyen szerepel nála –ugyancsak szűk értelemben)
- bizonyos értelemben **a jogorvoslat és a felügyelet is ide tartozik**
- **típusai:**
 - **átfogó ellenőrzés:** a vizsgált szervek tevékenységének időszakonkénti – legalább 4 éves ciklusonként végzett – törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzése.
 - **témaellenőrzés:** meghatározott téma, adott feladat ellátásának vizsgálata egy időszakban több szervnél, célja: általánosítható következtetések, megfelelő intézkedések megtétele.
 - **célellenőrzés:** a szerv meghatározott szakmai tevékenységének (ügyfajták), vagy a szakmai tevékenység meghatározott rész-szempontra alapján történő vizsgálata – rövid (¼-½éves) időegységben.
 - **utóellenőrzés:** a vizsgált szervnél előzőleg végrehajtott ellenőrzés megállapításai és javaslatai alapján indokolt a megtett intézkedések teljesítésének és azok hatásának vizsgálata.
- **módjai, módszerei** : a helyszíni ellenőrzés, az adat- és információkérés, illetve az iratellenőrzés
- **Ket** (Hatósági ellenőrzés) tárgya: ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, határozatok teljesítését
- *ezzel ellentétes Kaltenbach, Ficzer, Lőrincz (nem az igazi, meghaladott) a) ellenőrzés enyhe fokú b) a felügyelethez többlet jogosítványok tartoznak

Ellenőrzés értelmezései

típus	tartalom	szerv
közpolitikai értelemben	elsősorban sajátos jogintézményeken keresztül , beszámoltatás , visszahívás/leváltás/bizalmatlanság , működés felfüggesztése, összességében közpolitikai ultima ratio-k	Országgyűlés Kormány
törvényességi értelemben	a jogszabályszerűség vizsgálata , különböző erejű jogosítványokkal, azaz, hogy a vizsgált szerv feladat- és hatáskörében a tevékenységét jogszerűen végzi	AB, ügyészség, ombudsman, Fv-i, M-i Kormhiv., Kúria önkormányzati tanácsa
adminisztratív szakmai értelemben	a vizsgált szerv a szakmai feladatok végrehajtását a jogszabályok és belső szabályzatok , megtartásával végzi-e; az állami szervek rendszerébe épült be, e nélkül a folyamatos működés nem is képzelhető el belső ellenőrzés	minisztériumok, kormányhivatalok, központi hivatalok
hatósági értelemben	a hatósági jogviszony részjogosítványa , ilyen a – Ket-ben általánosságban szabályozott – hatósági ellenőrzés , amely során a hatóság hatáskörének keretei között, hivatalból vagy kérelemre ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását , valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését helyszíni ellenőrzés	erre hatáskörrel feljogosított közigazgatási szervek (pl. NAV)
jogorvoslati értelemben	a közigazgatási határozatok jogi megalapozottságának , helyességének kérelemre , vagy hivatalból induló vizsgálata közigazgatási bíráskodás egyedi esetekben hozott határozatok ellen benyújtott jogorvoslati kérelemben hoz döntést	másodfokú, felettes szervek munkaügyi és közigazgatási bíróóságok
financiális értelemben	a közügyonnal történő gazdálkodás , a pénzügyi elszámolások, valamint az ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások ellenőrzése, 3 szintje : i) külső ellenőrzés ii) kormányzati szintű ellenőrzésre iii) államháztartási belső kontroll rendszerek	ÁSz, könyvvizsgáló Korm-i Ell-i Hivatal Eu-i Támog-kat Aud. Főig. Magyar Államkincstár

A közigazgatás ellenőrzése

közpolitikai ellenőrzés

törvényességi ellenőrzés

adminisztratív ellenőrzés

jogorvoslati ellenőrzés

financiális ellenőrzés

*a hatósági ellenőrzés nem szerepel az ábrán, mert az a közigazgatás kifelé irányuló ellenőrzése.

Felügyelet

Felügyelet: a (szerv) tevékenységének felülvizsgálata jogi szempontból

- **kizárólag jogi kategória**, jogintézmény
- a **jogszabályok megfelelő általános alkalmazását** vizsgálja, „törvényességi felügyelet”
- a felügyelő szerv a **felügyelt szervvel szemben** jár el
- **tárgya:** a **tevékenység összeredménye**, az eljárások **szabályszerűsége** és a **döntések jogszerűsége**, a **normativitás, legalitás** minősítése

Természetesen ez az **egyedi ügyek kiértékelésével** végezhető el, de célja **nem az egyedi ügyek korrekciója** (nem az ügyfél által igénybe vehető jogorvoslat), hanem annak elérése, hogy a **hibák a jövőbeli gyakorlatban ne forduljanak elő**.

- **felügyeleti jogviszony:** a felügyelt szerv tevékenységének **folyamatos figyelemmel kísérése**, jogszabályban rögzített beavatkozási, intézkedési lehetőségek
- **típusai:**
 - **törvényességi felügyelet**
 - **szervezeti felügyelet**
 - **szakfelügyelet**
 - **hatósági felügyelet**

Felügyelet

típus	tartalom	jogosítvány
törvényességi felügyelet	a vizsgált szerv a tevékenységét jogszerűen végzi-e jogszabálysértések orvoslása Alaptv.: 34. cikk (4) A Kormány a fővárosi és megyei kormányhivatal útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét. Ket.: 115. § (1) A felügyeleti szerv jogosult hivatalból megvizsgálni az ügyben eljáró hatóság eljárását Ha a döntés jsz-t sért a felügyeleti szerv megváltoztatja vagy megsemmisíti	•ellenőrzés, •hibák megszüntetésére való felhívás eljárás kezdeményezése más szerveknél, •felelősségre vonás kezdeményezése, •aktus-felülvizsgálat kezdeményezése, (hatósági ügyekben is)
szervezeti felügyelet	2010. évi XLIII. tv. alapján	•vezetővel szemben munkáltatói jogok •ellenőrzés •jelentéstétel, beszámoltatás
szakfelügyelet adminisztratív	a feladatkörbe tartozó elsősorban közigazgatási szervek működésének szakmai (jog)szabályok alapján történő vizsgálata	•szabályozás, •ellenőrzés, •hibák, hiányosságok megszüntetésére való felhívás, •felelősségre vonás kezdeményezése
hatósági felügyelet	a közigazgatás kifelé irányuló, közhatalmi tevékenysége, meghatározott feladatkörben kiterjedhet szervekre és személyekre egyaránt	•ellenőrzés, •tevékenység korlátozása/megtiltása, •hibák megszüntetésére való felhívás, •felelősségre vonás kezdeményezése •egyes esetekben bírságolás

Irányítás, Felügyelet – 2010. évi XLIII.

2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről

4. § Ha jogszabály államigazgatási szerv **felügyeletét** említi, azon

- a) - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a 2. § (1) bekezdés **b)** pontjában,
- b) a 2. § (1) bekezdés **c)** és **d)** pontjában és
- c) - kizárólag az a) és b) ponttal összefüggésben - a 2. § (1) bekezdés **h)** és **i)** pontjában meghatározott hatáskörök együttesét kell érteni.

*2. § (1)

b+f) az államigazgatási szerv **vezetésére kinevezés, vezetői megbízás** adása, az államigazgatási szerv vezetőjének **felmentése**, a vezetői megbízás **visszavonása**, és - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - az államigazgatási szerv vezetőjével kapcsolatos egyéb **munkáltatói jogok gyakorlása**,

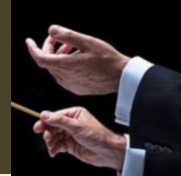
c+f) az államigazgatási szerv tevékenységének **törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági és pénzügyi ellenőrzése**,

d+f) az államigazgatási szerv **szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása**,

h+f) **jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés**,

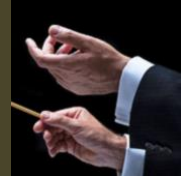
i+f) az államigazgatási szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint a b), c) és e)-h) pont szerinti irányítási hatáskörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes **adatok kezelése**.

Hatósági felügyelet

- elsősorban ha **hatósági jogalkalmazásra** az igazgatottak tevékenységének jellegéből adódóan **nincs szükség**
- érvényesülésének alapja az **ex lege szabályozási mód**: a **jogalanyokra közvetlenül hatást gyakorló szabályozás** (szemben az egyedi közigazgatási jogalkalmazással)
- az ex lege és az egyedi közigazgatási cselekvéssel érvényesülő szabályozási módnak **létezik kombinációja**, amely mind a kettőt tartalmazza
- az ex lege szabályozási mód esetén a jogi normák **önkéntes jogkövetéssel** érvényesülnek
- a **közigazgatás ellenőrzi**, hogy a **jogi normák érvényesülnek-e**, ha nem akkor a közigazgatás beavatkozik
- a **hatósági felügyelet ellenőrzést** és az ellenőrzés eredményétől függően **intézkedést**, jobbra szankció alkalmazás lehetőségét jelenti a szervezetrendszeren kívüli jogalanyokkal szemben
- a hatósági felügyelet **a jogalkalmazás során sem kizárt**, mert nem csak a jogszabályokban, hanem az **egyedi jogalkalmazói aktusokban** előírtaknak is érvényt kell szerezni, ha azokat önként a címzettek nem követik.

Hatósági felügyelet

általános hatósági felügyelet

irányulhat közvetlenül a **jogszabályi rendelkezések** betartására (ex lege szabályozás)

- a kötelezettség, tilalom közvetlenül a **jogszabály** rendelkezéséből **ered**
- a jogi normának **önkéntes jogkövetés** útján kell érvényesülnie
- számos közigazgatási szerv elsődleges rendeltetése a jogszabályok betartásának **ellenőrzése** és jogsértés esetén **intézkedés**
- ezek a **felügyeleti szervek**

speciális hatósági felügyelet

irányulhat a **jogalkalmazói aktusokban** megállapított jogok gyakorlását, kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére

- kötelezettség, jogosultság közvetlenül a **jogalkalmazói aktusokból ered**
- **valamennyi** hatósági **jogalkalmazó** közigazgatási **szerv** ellát **hatósági felügyeletet is**
- a jogalkalmazó hatóságok ellenőrzik, hogy a **címzettek követik-e** a jogalkalmazói aktusukban foglaltakat
- ha ellenkezőjét állapítja meg ellenőrzése során, akkor **beavatkozik**, vagyis **intézkedik**

* **törvényességi felügyelet:** az önálló, vagyis nem az irányítás részeként gyakorolható felügyeletnek ismert egy harmadik típusa. Ez azonban a szervezetrendszeri igazgatásban érvényesülő tevékenység, nem hatósági tevékenység.

A close-up photograph of a conductor's hands. The right hand is raised, with fingers spread in a gesture, while the left hand holds a thin, light-colored wooden baton. The conductor is wearing a dark suit jacket and a white shirt with visible cuffs. The background is solid black, making the hands and baton stand out.

**Köszönöm
a figyelmet!**